

A doboz tartalma 24 x 2 képes és 2 x 2 üres kártya, összesen 52 lap. A négy „üres” lapra a játékvezető tetszés szerinti, a témához illő képpárokat rajzolhat vagy rajzoltathat a gyermekekkel.

Protestáns Gyászévztized 1671–1681
Várfogság. Ruyter tengernagy, a szabadító
Pozsonytól ... Nápolyig

Bővíthető, történelmi memóriakártya-csomag 7 év fölöttieknek
Grafikus: B. Tóth Klára – Ötletgazda: Kardos Péter

Kiadó: Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület,
Pilisvörösvár, 2023

ISBN 978-615-6368-46-1

ISBN 978-615-6368-51-5 (PDF)

Nyomda: Media-Press '91 Kft., Tatabánya
Készült a Dunamelléki Református Egyházkerület
anyagi támogatásával 2023-ban.

GÁLYARABOK NYOMDOKAIN – bővíthető, történelmi memóriakártya-csomag 7 év fölöttieknek.

Grafikus: B. Tóth Klára. Ötletgazda: Kardos Péter.

A doboz tartalma: 24 x 2 képes és 2 x 2 üres kártya, összesen 52 lap. A négy „üres” lapra a játékevető tetszés szerinti, a témához illő képpárokat rajzolhat vagy rajzoltathat a gyermekekkel.

Az illusztrációk korabeli metszetek felhasználásával készültek.

FIGYELEM! Fulladásveszély miatt nem alkalmas 3 éves kor alattiaknak!

Játékszabály

A kártyákat megkeverve, képpel lefelé fordítjuk. A kezdő játékos két kártyát megfordít úgy, hogy a többiek is jól lássák és megjegyezhesék a helyüket. Ha a kezdéskor nem egyező képeket lát a játékos, akkor visszafordítja és visszatesszi a helyére a kártyákat.

Ekkor a következő játékos emel két kártyát. Aki egyforma kártyákat talál, azokat megtartja és még egy lépéshez jut, azaz még két kártyát megfordíthat, akár több lépésben egymás után.

A játék akkor fejeződik be, ha minden képpár gazdára talál. Az győz, aki a legtöbb képpárt találta meg.

Ha már jól ismerik a gyermekek a képeket, szigoríthatók a szabályok: a kártyapárt csak akkor lehet fölvenni, ha a játékos megnevezi, mi van rajta.

PROTESTÁNS GYÁSZÉVTIZEDNEK nevezük az 1671-től 1681-ig tartó időszakot a magyar történelemben. Ekkor a Wesselényi-féle összeesküvés ürügyén a korábbi törvények ellenére fölerősödött, szervezetté vált a magyarországi protestánsok üldözése.

Báthory Zsófia elűzte a sárospataki református kollégium tanárait és diákjait. I. Lipót császárnak (2. sz. kép) és jezsuita tanácsadóinak megbízásából rendkívüli törvényszékek (delegatum iudicium) elé idéztek több száz evangélikus és református prédikátort, iskolamestert, egyháztagot Szepesváraljára, valamint több hullámban Pozsonyba (1. sz. kép). Az alaptalan vádak között szerepelt a felségárulás és a római katolikus egyház megsértése. Mai fogalmaink szerint koncepció, jogtalan, a protestánsokat kollektíven bűnösnek tekintő eljárások sorozata zajlott le. A Szelepcsényi György esztergomi érsek elnökletével folyó perekben gyakran erőltették, hogy a vádlottak írják alá valamelyik kötelezvényt (reverzálist): lemondanak hivatalukról, vagy áttérnek a római katolikus vallásra, vagy külföldre költöznek. Aki egyiket sem volt hajlandó aláírni, azt Pozsonyban 1674 áprilisában fő- és vagyonvesztésre ítélték, ám a többszörös fenyegetés ellenére nem végezték ki, hanem várfogságra hurcolták Lipótvárra (4. sz. kép), Sárvárra (6. sz. kép), Kapuvárra (8. sz. kép), Éberhardra (9. sz. kép), Komáromba (10. sz. kép) vagy Berencsre (11. sz. kép).

1675 elején hosszú kerülőúton, Morvaországon, Ausztrián, Stájerországon és Karintán át, Triestet és Pescara (13. sz. kép) érintésével Nápolyba (14. sz. kép) hajszolták azokat, akik nem haltak meg a fogságban és a megerősítő kényszer munkát, a katonák kegyetlenkedéseit, a hideget és az éhezést túlélték. 1675. május 9-én 30 elítéltet gályarabnak adtak el Nápolyban a spanyol alkirály megbízottainak. Embertelen körülmények között, köztörvényes bűnözőkkel együtt kellett húzniuk az evezőket, a korbácsolás sem volt ritka.

Időközben megmozdultak a protestáns országok. Hosszú diplomáciai erőfeszítések és a tetemes váltságdíj összegyűjtése után Michiel de Ruyter holland admirális (21. sz. kép) 1676. február 11-én huzsonhat még élő gályarabot Nápolyban kiszabadított. Ők néhány börtönből szabadult társukkal Nyugat-Európába kerültek, Svájcban és Hollandiában nagy szeretettel fogadták őket. Évek múltán hazatérhettek Magyarországra.

A Protestáns Gyászévtizedet az 1681. évi soproni országgyűléssel tekintjük lezártnak, amely a magyarországi reformátusok és evangélikusok hátrányos megkülönböztetését enyhítette, bár meg nem szüntette.

A jelentősebb gályarabemlékhelyek: Pápa, Debrecen (24. sz. kép), Rimaszombat (Rimavská Sobota), Budapest (református zsinati székház), Mezőörs, Mentshely, Győr.

A képek jegyzéke

1. sz. Pozsony
2. sz. I. (Habsburg) Lipót (Leopold) császár
3. sz. A rendkívüli törvényszék előtt
4. sz. Lipótvár (ma: Leopoldov)
5. sz. A lipótvári börtönben
6. sz. Sárvár
7. sz. Kalodában Sárváron
8. sz. Kapuvár
9. sz. Éberhard (ma: Malinovo)
10. sz. Komárom
11. sz. Berencs (ma: Branč)
12. sz. Triestben
13. sz. Triesttől Pescaráig
14. sz. Pescarától Nápolyig
15. sz. Úton Nápolyba
16. sz. Theate – a katonák cserbenhagyják a legyengült rabokat
17. sz. Nápolyban gályarabnak adják el őket
18. sz. Evezőpad a gályán
19. sz. Kényszermunka a kikötőben
20. sz. A szabadulás
21. sz. Michiel de Ruyter holland tengernagy
22. sz. Korabeli hajó
23. sz. Séllyei István és Kocsi Csergő Bálint. Mindketten Pápáról kerültek a gályákra.
24. sz. Emlékmű a debreceni református nagytemplom mögött.

Nyomdai előkészítés / online változat előkészítése: Szöcs Beáta

Kiadó: Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület, Pilisvörösvár
muravidek@freemail.hu
www.muravidek.eu
www.evid.hu

© Kardos Péter, 2023

© B. Tóth Klára, 2023

© Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület, 2023

ISBN 978-615-6368-46-1

ISBN 978-615-6368-51-5 (online, PDF)

1

1671-1681
Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Berencs Várfogság 1671-1681
Komárom Berencs Kapuvár
Lipótvár
Sárvár Nápoly protestáns gyászertized
Gályarabság Várfogság Sárvár Komárom Nápoly
Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Berencs Várfogság 1671-1681
Komárom Berencs Kapuvár
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Gályarabság

1671-1681

rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Sárvár Komárom Berencs Kapuvár
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Sárvár Eberhard Nápoly protestáns gyászertized
rendkívüli törvényszék Várfogság
Gályarabság

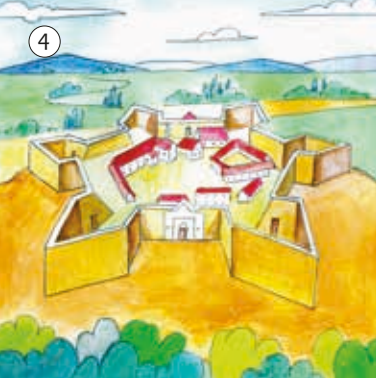
Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

3

1671-1681
Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Komárom Berencs
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Gályarabság

4

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Komárom Berencs
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Gályarabság

1671 - 1681
Berencs Várfogság
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Sárvár Komárom Pozsony Lipótvár Kapuvár
Lipótvár Nápoly Sárvár Nápoly Eberhard
Sárvár Nápoly Eberhard Eberhard protestáns gyászertized
rendkívüli törvényszék Nápoly Várfogság Sárvár Várfogság
Pozsony Komárom Pozsony Sárvár Komárom Nápoly
Berencs Nápoly Lipótvár 1671 - 1681 Gályarabság

5

1671-1681
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Lipótvár
Gályarabság
Komárom Berencs
Nápoly Sárvár Eberhard
protestáns gyászertized
Várfogság
Berencs Nápoly Lipótvár 1671 - 1681 Gályarabság

6

1671-1681
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Lipótvar
Gályarabság
Nápoly

Other visible words include: Eberhard, Berencs, Komárom, Sárvar, Várfogság, Kapuvár, Pozsony, Nápoly, Sárvar, Komárom, Pozsony, Lipótvar, Berencs, Kapuvár, Sárvar, Nápoly, Eberhard, protestáns gyászertized, rendkívüli törvényszék, Várfogság, Nápoly, Komárom, Pozsony, Sárvar, Lipótvar, 1671-1681, Gályarabság, Berencs, Nápoly, Lipótvar, 1671-1681, Gályarabság.

7

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
Nápoly
Berencs
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvár
Sárvár
Nápoly
Gályarabság
Berencs
Nápoly
Lipótvár
1671-1681
Gályarabság

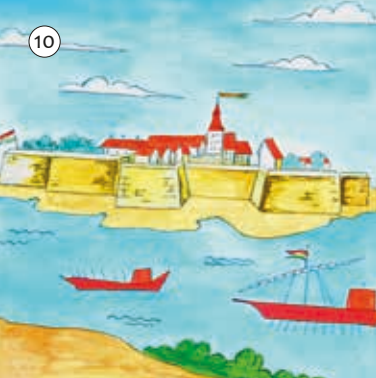

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 Pozsony
 Kapuvár
 Komárom
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Gályarabság
 Sárvár
 Sárvár
 Nápoly
 Várfogság
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 Gályarabság

9

1671-1681
Eberhard
Lipótvar
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvar
Sárvar
Nápoly
Gályarabság
Berencs
Nápoly
Lipótvar
1671-1681
Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 Pozsony
 Kapuvár
 rendkívüli törvényszék
 Komárom
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Gályarabság
 Sárvár
 Sárvár
 Nápoly
 protestáns gyászertized
 Várfogság
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Berencs
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 rendkívüli törvényszék
 Pozsony
 Kapuvár
 Komárom
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Gályarabság
 Sárvár
 Nápoly
 Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
Nápoly
Berencs
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvár
Sárvár
Nápoly
Gályarabság
Sárvár
Nápoly
Berencs
rendkívüli törvényszék
Komárom
Pozsony
Sárvár
Komárom
Nápoly
Berencs
Lipótvár
1671 - 1681
Gályarabság

1671-1681

Eberhard

Lipótvár

rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár

Komárom Berencs

Lipótvár

Sárvár Nápoly

Nápoly

Gályarabság

Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 Pozsony
 Kapuvár
 Komárom
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Gályarabság
 Sárvár
 Sárvár
 Nápoly
 Várfigság
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 rendkívüli törvényszék
 Pozsony
 Kapuvár
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Sárvár
 Komárom
 Pozsony
 Lipótvár
 Kapuvár
 Sárvár
 Sárvár
 Nápoly
 Eberhard
 protestáns gyászertized
 rendkívüli törvényszék
 Nápoly
 Várfigság
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Berencs
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Komárom Berencs
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Gályarabság

1671 - 1681
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Sárvár Nápoly Eberhard protestáns gyászertized
rendkívüli törvényszék Nápoly Várfogság
Komárom Pozsony Sárvár Komárom Nápoly
Berencs Nápoly Lipótvár 1671 - 1681 Gályarabság

1671-1681

Eberhard

Lipótvár

rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár

Komárom Berencs

Lipótvár

Sárvár Nápoly

Gályarabság

Nápoly

Várhótság

Sárvár

Komárom

Pozsony

Sárvár

Eberhard

protestáns gyászertized

Nápoly

Kapuvár

Várhótság

Sárvár

Komárom

Nápoly

Berencs

Nápoly

Lipótvár

1671 - 1681

Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvár
Sárvár
Nápoly
Gályarabság

Berencs
Várfogság
1671 - 1681
1671 - 1681
Sárvár
Komárom
Pozsony
Lipótvár
Kapuvár
Lipótvár
Sárvár
Sárvár
Eberhard
protestáns gyászertized
rendkívüli törvényszék
Komárom
Pozsony
Sárvár
Komárom
Nápoly
Berencs
Nápoly
Lipótvár
1671 - 1681
Gályarabság

19

1671-1681
Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Komárom Berencs
Lipótvár
Sárvár Nápoly
Gályarabság
Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 1671-1681
 rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
 Komárom Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Gályarabság
 1671-1681
 Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 Pozsony
 Kapuvár
 Berencs
 Komárom
 Nápoly
 Gályarabság
 rendkívüli törvényszék
 Lipótvár
 Sárvár
 Nápoly
 Gályarabság
 Berencs
 Kapuvár
 Sárvár
 Nápoly
 Eberhard
 protestáns gyászertized
 rendkívüli törvényszék
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Berencs
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvár
Sárvár
Nápoly
Gályarabság

1671 - 1681

rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Nápoly
Berencs
Komárom
Lipótvár
Sárvár

Sárvár
Nápoly
protestáns gyászertized
Várfogság
Komárom
Pozsony
Sárvár
Komárom
Nápoly

Berencs
Nápoly
Lipótvár
1671 - 1681
Gályarabság

1671-1681

Eberhard
Lipótvár
Nápoly
Berencs
rendkívüli törvényszék
Pozsony
Kapuvár
Komárom
Berencs
Lipótvár
Sárvár
Nápoly
Gályarabság
Sárvár
Eberhard
protestáns gyászertized
rendkívüli törvényszék
Nápoly
Várfogság
Komárom
Pozsony
Sárvár
Komárom
Nápoly
Berencs
Nápoly
Lipótvár
1671 - 1681
Gályarabság

1671-1681
 Eberhard
 Lipótvár
 1671 - 1681
 rendkívüli törvényszék
 Pozsony
 Kapuvár
 Komárom
 Berencs
 Lipótvár
 Nápoly
 Sárvár
 Sárvár
 Nápoly
 protestáns gyászertized
 Várfogság
 Komárom
 Pozsony
 Sárvár
 Komárom
 Nápoly
 Berencs
 Nápoly
 Lipótvár
 1671 - 1681
 Gályarabság

1671-1681 Eberhard Lipótvár 1681
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Lipótvár Berencs Komárom Nápoly
Sárvár Nápoly Gályarabság
Sárvár Nápoly Gályarabság
Berencs Nápoly Lipótvár 1671-1681 Gályarabság

1671-1681 Eberhard Lipótvar 1681
rendkívüli törvényszék Pozsony Kapuvár
Komárom Berencs
Lipótvar
Sárvar Nápoly protestáns gyászévtized
Gályarabság
Berencs Nápoly Lipótvar 1671-1681 Gályarabság

